

Procjenjivanje učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 10: Kooperativna nastava i povratne informacije kolega nastavnika

Planiranje lekcija obrazovanja za demokratiju i ljudska prava u saradnji s kolegom nastavnikom može nesumnjivo biti korisno sredstvo za uzajamnu razmjenu informacija i koordinaciju, kao i za razvoj razreda, uključujući i vrednovanje učinkovitosti takvog procesa.⁴² Saradničko planiranje se može ograničiti isključivo na pripremanje lekcije (kakva je praksa u većini zemalja) ili se može razviti u zajedničko podučavanje te lekcije (putem timskog podučavanja). Institucije za obuku nastavnika mnogih zemalja Evrope još uvijek ne daju veliki prioritet pokretanju saradničkog načina planiranja i predavanja. Kultura otvaranja vrata prema drugima je proces koji zahtijeva duži period razvoja.

Ostaje i dalje zanimljiv fenomen da mnogi nastavnici nerado usko saraduju sa svojim kolegama.⁴³ Je li razlog tome nedostatak dobrih primjera u praksi? Ili možda strah nastavnika da će još više vremena morati provoditi u školi? Ili se pak razlog nalazi u činjenici da nastavnici zaziru od ocjenjivanja od strane svojih kolega?

Kao primjer oblika saradničkog planiranja i predavanja, jedno rješenje za uštedu dragocjenog vremena mogle bi biti grupne prezentacije među kolegama u nastavi obrazovanja za demokratiju i ljudska prava. Sljedeći prijedlog može služiti kao smjernica:⁴⁴

Veličina grupe:	Tri nastavnika posjećuju jedni druge dva puta u svakom polugodištu (svaki nastavnik prima dvije posjete i ide u četiri – u posjetu uvijek idu dva nastavnika zajedno).
Organizacija:	Nastavnici zajedno planiraju hospitaciju u skladu sa postojećom satnicom na decentralizovan način.
Uloga predmeta:	Nastavnici prezentuju nastavi obrazovanja za demokratiju i ljudska prava. Nije bitno za koje su predmete specijalizovani (ili koje su ranije podučavali).
Sastavljanje grupe:	Razlog sastavljanja grupe može biti prijateljstvo ili simpatija, što osigurava minimalnu količinu povjerenja.
Zadatak direktora:	Uloga direktora je vođenje evidencije o minimalnom broju uzajamnih posjeta. Ne bi se trebao uplitati u sadržaj i tematiku nastavnog procesa.
Tematski fokus:	Pitanja koja čine glavnu tačku takvih hospitacija mogu nastati na osnovu raznih interesa i konteksta: a) nastavnik želi dobiti povratne informacije o određenom pitanju, b) odabran je ili već uveden novi metod/aktivnost i potrebno ga je evaluirati c) neophodna je evaluacija pedagoških načela (na primjer, formulisanih u školskom programu ili profilu).

Postoji više razloga za dodavanje elemenata povratnih informacija kolega nastavnika i zajedničkih lekcija posmatranja i analize saradničkom planiranju predavanja. Psomatranje rada kolega u nastavi obrazovanja za demokratiju i ljudska prava pozitivno će doprinijeti osvještavanju vlastitih predavanja tog predmeta. Ono ne služi samo kao instrument postavljanja dijagnoze, već i kao instrument unapređivanja vlastitih stilova i metoda.

⁴² Helmke A. (2003.), "Unterrichtsevaluation: Verfahren und Instrumente", *Schulmanagement*, (Vrednovanje nastave: Metodi i sredstva, Školski menadžment) 1, 8-11.

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Klippert H. (2000.), *Pädagogische Schulentwicklung. Planungs- und Arbeitshilfen zur Förderung einer neuen Lernkultur (Pedagoški razvoj škola. Pomoćna sredstva za planiranje i rad u promovisanju nove kulture učenja)*, Beltz, Weinheim.

Više je razloga za to:⁴⁵

Mnogo se učinkovitije uči kako predavati u stvarnoj, svakodnevnoj nastavi, nego zajedničkim razmišljanjem ili hipotetskim modelom stvarne, ali ne i isprobane nastave.

Postoje mnogi detalji koji se ne daju lako objasniti samim razgovorom o nastavnoj lekciji kao što su radne rutine, govor tijela, mimika, ponašanje u komunikaciji, itd.

Promjena perspektive i posmatranje nastavne jedinice iz većeg odmaka pruža bolji uvid u vlastito predavanje.

Posmatranje lekcije rasterećuje nastavnika od aktivnog djelovanja. Tako je moguće percipirati više detalja i stvoriti više prostora za razmišljanje.

Iz svake posmatrane lekcije moguće je usvojiti više sugestija za vlastito predavanje. Raznolikost ličnosti i stilova predavanja može biti zanimljiv izvor impulsa koje nastavnik nakon završenog pripravničkog staža više ne dobija u svakodnevnom radu.

Posmatranje nastave i svih elemenata planiranja i razmišljanja obuhvata raspravu o didaktičkim i metodičkim pitanjima i sastavni je dio razvoja škole s polazištem na nivou nastavnika.

⁴⁵ Leuders T. (2001.), *Qualität im Mathematikunterricht der Sekundarstufe I und II (Kvalitetna nastava matematike na srednjoškolskom nivou I i II)* Cornelsen, Berlin